

Lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle Javiko Oy:n uhkasakon tuomitsemispäätöstä kokevassa valitusasiassa

Lupa- ja valvontalautakunta 18.06.2024 § 57
803/11.04.00/2023

Päätösehdotus

Laukaan lupa- ja valvontalautakunta lausuu Javiko Oy:n tekemään muutoksenhakuun seuraavaa:

Javiko Oy:n kommenttiin lyhyestä toimenpiteelle jääneestä ajasta todetaan, että asiaa koskeva kehoitus oli annettu 22.6.2023. Määräys on lähetetty kirjattuna kirjeenä heti päätöksenteon ja pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen 6.11.2023, mutta Javiko Oy ei ole sitä noutanut, vaan se on täytynyt antaa haastemiehen toimitettavaksi. Tiedoksi saannin ja toteutuksen määräajan välinen lyhyt aika on johtunut toiminnanharjoittajan omasta menettelystä. Vaatimuksista hän on kuitenkin ollut tietoinen, ja aikonut oman kertomansa mukaan toteuttaa toimenpiteen syksyn 2023 aikana, jonka perusteella myös toimenpiteen määräaika on asetettu.

Varjotalojen välien vettymistä oli todettu usealla tarkastuksella aikaisemminkin (kirjattu yhteensä kuuteen tarkastuspöytäkirjaan) vuodesta 2016 alkaen. Toiminnanharjoittajan olisi tullut omatoimisesti selvittää salaojituksen kunto sekä kunnostaa sitä tarvittaessa ympäristöluvan lupamääräyksen 4 edellyttämällä tavalla, ottaen huomioon myös YSL 6-8 §:n yleiset vaatimukset toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen ehkäisemiseksi. Mikäli on havittu, että salaojien päät ovat hautautuneet penkan sisään olisi ne tullut kaivaa esiin. Tarkastuksella 11.8.2023 havaitun perusteella varjotalojen välit olivat miltei kaikki vettyneet ja lammikoitumista purkupäässä oli havaittavissa. Penikoimisen ja pentuajalta vaaditun hiljaisen ajan päätyttyä heinäkuun lopussa olisi ollut riittävästi aikaa kunnostuksen toteuttamiseen tämän jälkeen.

Esitettyyn lisäaikapyyntöön on vastattu ja sen yhteydessä on todettu, että tässä vaiheessa ei lautakunnan asettamaan määräykseen, jonka tehosteeksi on asetettu uhkasakko, voida viranhaltijalle esitetyllä pyynnöllä/luvalla antaa lisäaikaa, mutta hallintopakkoprosessin vaiheet ja lautakunnan kokousaikataulu antavat käytännössä saman lisäajan toimenpiteen toteuttamiselle. Tarkastuksilla 15.1.2024 ja 12.3.2024 todettiin kuitenkin, ettei salaojituksen tarkastaminen ja kunnostus ole edennyt.

Ojasta otettavista lupamääräyksen 4 mukaisista vesinäytteistä todetaan, että niillä on tarkoitus seurata turkistarhan kuivatusvesien laatua kahdesti vuodessa otettavilla näytteillä. Näytteet tulee lupamääräyksen mukaan ottaa hulevesien purkupaikasta. Näytteitä on jäänyt ottamatta useina vuosina, ja ne on otettu virtaavasta ojavedestä, johon turkistarhan kuivatusvedet ovat jo sekoittuneet. Näytetulokset eivät näin ollen kuvaa turkistarhan kuivatusvesien laatua.

Muutoksenhaun kohtaan jossa todetaan, ettei salaojien mahdollinen tukkeutuminen aiheuta vaaraa ympäristön pilaantumisesta ja uhkasakko olisi tästä syystä perusteeton todetaan, että tämä ei pidä paikkaansa. Varjotalot eivät ole räystäällisiä, jolloin sadevedet katoilta valuvat suoraan varjotalojen väleihin, jolloin ne huuhtelevat lanta-alustojen reunoja. Tämä voidaan todeta tarkastukselta otetuista kuvista. Lantakertymät varjotalojen alla ovat myös runsaita, koska lannanpoistoja ei ole tehty ympäristöluvassa määrättyllä tavalla kahdesti vuodessa. Tarha-alue sijaitsee aivan Lintumäen 1. luokan

pohjavesialueen reunavyöhykkeen tuntumassa ja 400 metrin päässä vedenottamosta ja oja, johon kuivatusvedet johdetaan, yhtyy Multajokeen, joka edelleen virtaa Leppäveden Ilveslahteen. Tarhan kuivatusvesien ympäristövaikutukset saattavat olla vakavia ja kauaskantoisia.

Mikäli maaperän märkyys on ollut syksyn jollain aikavälillä esteenä, olisi toimenpidettä voinut edistää maan routaannuttua ainakin varjotalojen väleissä, mutta urakka ei ollut edennyt, kuten tarkastuksella 12.3.2024 todettiin. Toimenpiteiden edistyminen olisi voitu tulkita tuomitsemispäätöksen yhteydessä lieventävänä asianhaarana ja toiminnanharjoittaja olisi voinut myös itse sen uhkasakon tuomitsemiseen liittyvän kuulemisen yhteydessä selityksessään tuoda esiin, kuten myös perusteluja kunnostuksen viivästymiselle. Korostettakoon, että tuomitsemisvaihetta edeltävässä kuulemisessa Javiko Oy ei esittänyt minkäänlaista selitystä. Javiko Oy ei myöskään ole valittanut uhkasakon asettamispäätöksestä.

Uhkasakon määrästä todetaan, että siinä on otettu huomioon lantala koskevan päävelvoitteen täyttäminen. Sen tehosteeksi asetettua lisäerää ei ole tuomittu maksettavaksi. Päävelvoitetta 1 koskien todetaan, että ennen tuomitsemisajankohtaa suoritettulla tarkastuksella havaittiin, ettei salojien tarkastaminen ja uusiminen ollut edennyt lainkaan edellisestä tarkastuksesta, eikä sitä oltu kokonaisuus huomioiden juurikaan tehty. Uhkasakon määrän alentamiseen ei ole ollut tällöin perusteita.

Esityslistan ohessa:

- Vaasan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö ja Javiko Oy:n valitus 18.4.2024 liitteineen

Päätös

Keskustelun kuluessa vt. ympäristötoimenjohtaja teki muutoksia ja lisäyksiä päätösehdotuksensa kappaleisiin 3, 4 ja 5. Muutettu ehdotus kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

Javiko Oy:n kommenttiin lyhyestä toimenpiteelle jääneestä ajasta todetaan, että asiaa koskeva kehoitus oli annettu 22.6.2023. Määräys on lähetetty kirjattuna kirjeenä heti päätöksenteon ja pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen 6.11.2023, mutta Javiko Oy ei ole sitä noutanut, vaan se on täytynyt antaa haastemiehen toimitettavaksi. Tiedoksi saannin ja toteutuksen määräajan välinen lyhyt aika on johtunut toiminnanharjoittajan omasta menettelystä. Vaatimuksista hän on kuitenkin ollut tietoinen, ja aikonut oman kertomansa mukaan toteuttaa toimenpiteen syksyn 2023 aikana, jonka perusteella myös toimenpiteen määräaika on asetettu.

Varjotalojen välien vettymistä oli todettu usealla tarkastuksella aikaisemminkin (kirjattu yhteensä kuuteen tarkastuspöytäkirjaan) vuodesta 2016 alkaen. Toiminnanharjoittajan olisi tullut omatoimisesti selvittää salaojituksen kunto sekä kunnostaa sitä tarvittaessa ympäristöluvan lupamääräyksen 4 edellyttämällä tavalla, ottaen huomioon myös YSL 6-8 §:n yleiset vaatimukset toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen ehkäisemiseksi. Mikäli on havittu, että salojien päät ovat hautautuneet penkan sisään olisi ne tullut kaivaa esiin. Tarkastuksella 11.8.2023 havaitun perusteella varjotalojen välit olivat miltei kaikki vettyneet ja lammikoitumista purkupäässä oli havaittavissa. Penikoimisen ja pentuajalta vaaditun hiljaisen ajan päätyttyä heinäkuun lopussa olisi ollut riittävästi aikaa kunnostuksen toteuttamiseen tämän jälkeen.

Esitettyyn lisäaikapyyntöön on vastattu ja sen yhteydessä on todettu, että tässä vaiheessa ei lautakunnan asettamaan määräykseen, jonka tehosteeksi on asetettu uhkasakko, voida viranhaltijalle esitetyllä pyynnöllä/luvalla antaa lisäaikaa, mutta hallintopakkoprosessin vaiheet ja lautakunnan kokousaikataulu antavat käytännössä melkein saman lisäajan toimenpiteen toteuttamiselle. Javiko Oy:lle on kerrottu, että mikäli toimenpiteet on suoritettu ennen uhkasakon tuomitsemiskäsittelyä ei uhkasakkoa tuomita. Tarkastuksilla 15.1.2024 ja 12.3.2024 todettiin kuitenkin, ettei salaojituksen tarkastaminen ja kunnostus ole edennyt. Päävelvoitteen 1 mukaan tarkastaminen tulee suorittaa asiantuntijalla ja siitä tulee laatia raportti, jossa kunnostustarve on kuvattu. Raporttia ei ole toimitettu valvontaviranomaiselle, eikä myöskään tietoa salaojituksen kunnostuksesta.

Ojasta otettavista lupamääräyksen 4 mukaisista vesinäytteistä todetaan, että niillä on tarkoitus seurata turkistarhan kuivatusvesien laatua kahdesti vuodessa otettavilla näytteillä. Näytteet tulee lupamääräyksen mukaan ottaa hulevesien purkupaikasta. Näytteitä on jäänyt ottamatta useina vuosina, ja ne on otettu virtaavasta ojavedestä, johon turkistarhan kuivatusvedet ovat jo sekoittuneet. Näytetulokset eivät näin ollen kuvaa turkistarhan kuivatusvesien laatua. Hulevesien laadunseuranta ei kuulu uhkasakon tuomitsemista koskevaan asiaan, niiden käsittelyn tehostamista koskeva asia on erillisenä vireillä lupaviranomaisessa.

Muutoksenhaun kohtaan jossa todetaan, ettei salaojien mahdollinen tukkeutuminen aiheuta vaaraa ympäristön pilaantumisesta ja uhkasakko olisi tästä syystä perusteeton todetaan, että tämä ei pidä paikkaansa. Varjotalot eivät ole varustettu vesikouruilla, jolloin sadevedet katoilta valuvat suoraan varjotalojen väleihin, jolloin ne huuhtelevat lanta-alustojen reunoja. Tämä voidaan todeta tarkastukselta otetuista kuvista. Lantakertymät varjotalojen alla ovat myös runsaita, koska lannanpoistoja ei ole tehty ympäristöluvassa määrättyllä tavalla kahdesti vuodessa. Tarha-alue sijaitsee aivan Lintumäen 1. luokan pohjavesialueen reunavyöhykkeen tuntumassa ja 400 metrin päässä vedenottamosta ja oja, johon kuivatusvedet johdetaan, yhtyy Multajokeen, joka edelleen virtaa Leppäveden Ilveslahteen. Tarhan kuivatusvesien ympäristövaikutukset saattavat olla vakavia ja kauaskantoisia.

Mikäli maaperän märkyys on ollut syksyn jollain aikavälillä esteenä, olisi toimenpidettä voinut edistää maan routaannuttua ainakin varjotalojen väleissä, mutta urakka ei ollut edennyt, kuten tarkastuksella 12.3.2024 todettiin. Toimenpiteiden edistyminen olisi voitu tulkita tuomitsemispäätöksen yhteydessä lieventävänä asianhaarana ja toiminnanharjoittaja olisi voinut myös itse sen uhkasakon tuomitsemiseen liittyvän kuulemisen yhteydessä selityksessään tuoda esiin, kuten myös perusteluja kunnostuksen viivästymiselle. Korostettakoon, että tuomitsemisvaihetta edeltävässä kuulemisessa Javiko Oy ei esittänyt minkäänlaista selitystä. Javiko Oy ei myöskään ole valittanut uhkasakon asettamispäätöksestä.

Uhkasakon määrästä todetaan, että siinä on otettu huomioon lantala koskevan päävelvoitteen täyttäminen. Sen tehosteeksi asetettua lisäerää ei ole tuomittu maksettavaksi. Päävelvoitetta 1 koskien todetaan, että ennen tuomitsemisajankohtaa suoritettulla tarkastuksella havaittiin, ettei salaojien tarkastaminen ja uusiminen ollut edennyt lainkaan edellisestä tarkastuksesta, eikä sitä oltu kokonaisuus huomioiden juurikaan tehty. Uhkasakon määrän alentamiseen ei ole ollut tällöin perusteita.

Lautakunta hyväksyi vt. ympäristötoimenjohtajan muutetun ehdotuksen.

Lisäksi todetaan, että lautakunta on huomionnut Javiko Oy:n lupa- ja valvontalautakunnalle osoitetun ja sähköpostilla lautakunnan jäsenille sekä kunnan kirjaamoon 16.6.2024 toimitetun ja päivätyn kirjeen.

Selostus

Vaasan hallinto-oikeus on pyytänyt Laukaan lupa- ja valvontalautakunnalta lausuntoa muutoksenhakuasiassa Dnro 517/2024. Valituksenalainen päätös koskee lautakunnan 20.3.2024 §34 Javiko Oy:lle kohdistaman uhkasakon tuomitsemispäätöstä.

Tuomitsemispäätös koski Laukaan Leppävedellä kiinteistöllä Seriola 410-406-11-172 sijaitsevan kettutarhan varjotalon välisen salaojituksen tarkastusta ja mahdollista kunnostusta ja kantavuuden lisäämistä lupamääräyksen 4 edellyttämällä tavalla. Kyseisessä lupamääräyksessä on veloitettu toiminnanharjoittajaa pitämään varjotalojen välit riittävän kuivina ja kantavina kaikissa olosuhteissa, niin ettei vesi pääse huuhtelemaan lanta-alustoja ja tarvittaessa parantamaan kantavuutta sorastuksella. Lupamääräyksen mukaan varjotalojen välien tulee olla salaojitettu, ja salaojitus tulee pitää kunnossa ja toimivana.

Esittelijä

Vt. ympäristötoimenjohtaja Miia Valkonen

Valmistelija

Ympäristönsuojelusihteri Päivi Pöyhönen, p. 0400 569 811